

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.440/2018/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kun József ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Balázs B. Péter Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Balázs B. Péter cím) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű, a Rigóné dr. Veress Anikó ügyvéd (cím) által képviselt II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesekkel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.611/2017/28. számú ítélete ellen a felperes által 30. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 5670 (ötezer-hatszázhetven) forint áfát tartalmazó 26 670 (huszonhatezer-hatszázhetven) forint, a II. rendű alperesnek 5000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes gépjármű finanszírozás céljából 2007. szeptember 22. napján kölcsönkérelmet terjesztett elő 2 975 280 forint erejéig, 120 hónapos futamidőre az I. rendű alperes jogelődjénél. A felperes által aláírt adatlap tartalmazta a kölcsön és a törlesztőrészletek összegének svájci frankban kifejezett értékét is.

Az I. rendű alperes 2007. szeptember 24-én elfogadó nyilatkozatot állított ki a kérelemnek megfelelő tőkeösszegre és futamidőre 9,48%-os ügyleti kamatláb, 38 568 forintos törlesztőrészlet mellett.

A felperes és az alperesi jogelőd képviseletében eljáró **M. A. Kft.** által aláírt kölcsönszerződés szerint az I. rendű alperesi jogelőd 2 975 280 forint összegű kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget, 120 hónapos futamidőre, CHF elszámolással, 8,33%-os ügyleti és 3 hónapos CHF LIBOR-nak megfelelő referencia kamattal.

Az I. rendű alperes jogelődjé a szerződés szerinti kölcsönösszeget 2007. október 4-én folyósította, a felperes megkezdte a kölcsön törlesztését.

Az I. rendű alperes jogelődje 2007. október 12-én újabb elfogadó nyilatkozatot állított ki. A felperes által aláírt szerződésen az I. rendű alperes nevében eljáró ügyintéző a CHF árfolyamot, a THM-et és a referencia kamatot a banki elfogadó nyilatkozaton szereplő adattartalomnak megfelelően kézírással módosította.

Az I. rendű alperes a kölcsönszerződést - fizetési késedelem okán - 2012. július 4-én azonnali hatállyal felmondta, a kölcsönszerződésből eredő követeléseit 2016. június 23-án a II. rendű alperesre engedményezte.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte elsődlegesen annak megállapítását, hogy a felek között a szerződés nem jött létre, másodlagosan a szerződés jogszabályba ütközéséből, illetve az árfolyamkockázat áthárítása miatti tisztességtelenségéből eredő érvénytelenségét állította. Kérte, hogy a bíróság az ítélelhezatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályossá a szerződést, kötelezze az alperest 845 476 forint megfizetésére.

Az I-II. rendű alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 53 600, a II. rendű alperesnek 12 500 forint perköltséget, megállapította, hogy a le nem rótt 50 700 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában utalt arra, hogy a képviseleti jog nem a szerződés létre jötté körében bír jelentőséggel, a képviseleti jog a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban Hpt.) 210. § (1) bekezdése által előírt kötelező írásbeliség és az ebből eredő esetleges alaki hiba körében vizsgálendő. A Kúria által közzétett 2/2016. számú polgári elvi döntést felhívva kifejtette, hogy a polgári jogviszonyokban a képviseleti jogkör szempontjából a Gt. nem minősül lex specialis jogszabálynak, így a gazdasági társaság szervezeti képviselőjétől származó és cégszerűen aláírt meghatalmazás alapján az ügyleti képviselő szerződést köthet a gazdasági társaság nevében. Az alperes jogelődje a 2006. október 26. napján létrejött Ügynöki megállapodásban meghatalmazta a **T. A. Kft.**-t (későbbi nevén **M. A. Kft.**), hogy az alperesi jogelőd és az ügyfelek között létrejövő ügyletek okiratait, különösen a finanszírozási szerződéseket a megbízók helyett és a megbízók nevében aláírja. **K. A.** fantázianévvel kiegészítve ténylegesen eljáró autókereskedés e cég telephelye volt, tehát a szerződés megkötése során a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 219. § (1) bekezdése alapján jogosult volt az alperes nevében harmadik személlyel kötött kölcsönszerződés aláírására. Azt pedig nem tekintette a perben vitatottnak, hogy az autókereskedő cégbélyegzője alatt **J. É.** jogosult volt aláírni. Az ügyleti képviseleti joggal rendelkező **M. A. Kft.** és az e gazdasági társaság cégjegyzésére (törvényes képviselőjére) jogosult **J. É.** eljárása és aláírása mellett a szerződés létre jött, a kötelező alakszerűség sem sérült.

A csatolt kölcsönszerződésen található kézzel írott bejegyzéseknek nem a szerződés létre jötté, hanem a felek között létrejött szerződés tartalma tekintetében tulajdonított jelentőséget. A Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján, ha a szerződés tartalmazza a kölcsön összegét, a visszafizetési kötelezettség jellemzőit és a rendelkezésre bocsátásra, illetve a visszafizetésre vonatkozó kötelezettségvállalást, a szerződés létrejön. A felperes által irányadónak tekintett „nyomtatott” szerződésben mindez szerepel, azaz a szerződés létrejött. A felperes által felhozott további elemek: a THM megváltoztatása, a deviza árfolyam átváltása, a referencia kamat kijavítása nem a szerződés létre jötté, hanem a létrejött szerződés érvényessége körében vizsgálendő.

Kimondta, hogy az ÁSZF a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a szerződés részévé vált. A kölcsönszerződés 7.2. pontjában a felperes elismerte, hogy azt számára átadták, azokat megismerte és abban foglaltakat tudomásuk vette. A felperes által aláírt okirati bizonyítékon túl az ÁSZF megismerhetőségét támasztotta alá felperes saját perbeli magatartása és a tanúbizonyítás eredménye, T. Z. (J. É.) vallomása is. Akár az adatlap (kölcsönkérelem) kiállításával egyidejűleg, akár attól eltérő időben nyomtatták és írták alá a szerződést, a tanú vallomása megerősítette, hogy az egyedi szerződés 7.2. pontjában hivatkozott, és 2. számú mellékletként feltüntetett ÁSZF az autókereskedőnél nyomtatott formában rendelkezésre állt, és az még a szerződés aláírása előtt megismerhető volt. A felperes a szerződésben aláírásával és a törlesztés megkezdésével ráutaló magatartással is elfogadta annak rendelkezéseit, így a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek teljesültek.

Kimondta, hogy a felek a szerződéskötés során a kölcsön deviza elemében (deviza alapúságában) megállapodtak. A perben beszerzett bizonyítékok összevetésével megállapította, hogy a felek szerződésének tartalma az árfolyamot tekintve a folyósítás napján, azaz 2007. október 4-én rögzült. A felperes által aláírt kölcsönkérelem (Adatlap), az Elfogadó nyilatkozatok és maga a kölcsönszerződés is tartalmazza a kölcsön forintban kifejezett összegét, az ÁSZF 8. pontja és az egyedi szerződésrész 6. pontja alapján kiszámítható a kölcsön devizában meghatározott összege is. A folyósításkori devizaárfolyam „használatára” tehát a fent hivatkozott egyedi és általános szerződéses kikötések alapján a felek akarata kiterjedt.

A THM és a referencia kamat mértékének áthúzását illetően rögzítette, hogy az a kézírásos javítással csökkent, amely csökkentés a fentieken túl azon fogyasztóvédelmi alapelv miatt is figyelembe veendő, mely szerint kétség esetén a fogyasztóra kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás vonatkozásában a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatában foglaltakra tekintettel megállapította, hogy az I. rendű alperes jogelődje a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, ezzel szemben konkrét, félrevezető, a kockázat korlátozottságára utaló tájékoztatást a felperes nem bizonyított. A Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdései szerinti, írásbeli kockázatteltáró nyilatkozat a perbeli esetben nem volt, azonban a szerződés szövegéből, a tanúvallomásokból, és magából a felperesi személyes nyilatkozatokból megállapíthatónak ítélte, hogy a felperes tisztában volt a szerződéskötéskor a deviza elem mibenlétével és a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásaival.

Alaptalannak találta a felperes Hpt. 213. § (1) bekezdésének b), c) és d) pontjainak megsértésére alapított keresetét is.

A kölcsönszerződés egyedi része tartalmazza a teljes hiteldíj mutatót százalékos mértékben kifejezve, a felperes az esetlegesen hiányolt költségek tekintetében tényeloadást és nyilatkozatot egyáltalán nem tett. Az egyedi kölcsönszerződés feltüntette a 8,33%-os kamat mértéket, így megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának, az egyoldalú kamatemelés kérdését a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban jogegységi törvény) rendezte, ez a kérdés a perekben már nem vizsgálható. A kamat mértékének módosulása ugyanakkor a perbeli szerződés kapcsán nem az I. rendű alperes egyoldalú döntésén alapult, a felek referencia kamatláb alkalmazásában állapodtak meg, a fizetési kötelezettségnek ezek a változásai tehát a felek szerződéses megállapodásán alapultak.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett és kötelezte a pereszes felperest az alperesek jogi képviselőjével felmerült és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. § szerinti ügyvédi munkadíj megfizetésére azzal, hogy a belső

arányosságot is figyelembe vette, és mivel a II. rendű alperest csak az utolsó tárgyalás előtt vonta perbe a felperes, és egy előkészítő iratot csatolt, részére az IM rendelet 3. § (6) bekezdését alkalmazva a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló díjat állapított meg.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperesi keresetnek megfelelő döntés meghozatalát kérte, másodlagosan, amennyiben ezen fellebbezési kérelmének az ítélet tábla nem ad helyt, kérte a felperes által fizetendő perköltség összegének csökkentését.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, mivel a szerződés devizaalapúságával kapcsolatos szakszerű tájékoztatást a felperes a szerződéskötéskor nem kapott. Az árfolyamkockázat vonatkozásában az alperesi képviselők releváns tájékoztatást nem adtak, nem mondták el a kockázatviselés korlátatlanságát, és arra sem hívták fel a figyelmét, hogy a kockázatot egyedül ő vállalja.

Hangsúlyozta, hogy a szerződés megkötésekor az ÁSZF-et nem ismerhette meg, azt olvasásra sem adták át neki, az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy az a rendelkezésre állt.

Továbbra is hangsúlyozta, hogy az általa 2007. szeptember 22. napján aláírt szerződés semmiféle javítást nem tartalmazott, az I. rendű alperes jogelődje a szerződést kedve szerint módosította, módosíthatta, a 2007. szeptember 22-én aláírt szerződés kétséget kizáró tartalma nem állapítható meg. E körben utalt arra, hogy a 2007. szeptember 22. napjára keltezett szerződés a 2007. október 12. napi devizaárfolyamot tartalmazza, továbbá arra is, hogy habár a szerződésben az szerepel, hogy a kötelező felelősségbiztosítást és cascot az **A. H. Zrt.**-nél kötötte meg, a valóságban a kötelező biztosítást a **K. B. Zrt.**-nél, míg a cascot a **G. P. B. Zrt.**-nél kötötte, melynek alátámasztására két okiratot is csatolt.

Hivatkozott arra, hogy a szerződés 6. pontjában foglaltak a felek szerződésének nem képezték részét, e nélkül érvényes szerződés nem jöhetett létre.

A szerződést J. É. írta alá, azonban arra vonatkozóan semmiféle bizonyíték nincs, hogy ő ténylegesen jogosult volt a **M. A. Kft.** képviselőjére.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes kötelezését másodfokú eljárással felmerült költségei megfizetésére.

Utalt arra, hogy az ügynök képviselőjében eljáró személy képviselői joga a szerződés érvényessége körében sem bír relevanciával, mivel az I. rendű alperes és jogelődje a képviselő eljárását utólagosan jóváhagyta. Az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyása tekintetében a Ptk. formai követelményeket nem ír elő, így a kölcsön összegének folyósítása is jóváhagyásnak minősül. A szerződés ekként a kötelező írásbeliség betartása mellett érvényesen létrejött.

Az ÁSZF átadását a kölcsönszerződés 7.2. pontjában a felperes elismerte, arra alappal nem hivatkozhat, hogy a szerződést csak átfutotta. A szerződés ezen pontjával kapcsolatos állítását a felperes bizonyítani nem tudta.

Elismerte, hogy a szerződés 6. pontja nem képezi a felek közötti szerződés részét, azonban az nincs összefüggésben az ÁSZF megismerésével.

Az árfolyamkockázatról a kölcsönszerződés részét képező ÁSZF 8. fejezete, valamint a szerződés megkötése során eljáró P. A. és J. É. megfelelő tájékoztatást adott, a felperes ezen kockázat ismeretében kötötte meg a szerződést. Az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya a kölcsönszerződés érvényességét nem érinti.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes II. rendű alperes másodfokú eljárással felmerült költségeinek megfizetésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint a fellebbezés releváns tényeket és indokokat nem tartalmaz.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság eljárása során a tényállást a döntéshez szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetésre jutott, melynek indokaival az ítéletábra egyetértett. A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítéletábra rögzíti a következőket.

Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívottak szerint a Ptk. 523. § (1) bekezdésére tekintettel a szerződés létrejöttéhez a feleknek csupán a kölcsön összegében, valamint az adóst terhelő visszafizetési kötelezettségben, tehát az ügyleti kamatban és futamidőben kell megállapodniuk, devizaalapú kölcsönszerződés esetében a megállapodásnak a szerződés devizaalapúságára is ki kell terjednie. Emellett a kölcsönadónak a kölcsön nyújtására, míg az adósnak a kölcsön visszafizetésére kell kötelezettséget vállalnia. Az egyéb kérdésekben való megállapodás a szerződés létrejöttéhez nem szükséges.

A rendelkezésre álló iratok tanúsága szerint az I. rendű alperes jogelődje a felperes kölcsönkérelmét 2007. szeptember 24-én még akként hagyta jóvá, hogy a 2 975 980 forint kölcsönösszeget a felperes 9,48 % ügyleti kamatláb és 38 568 forint havi törlesztőrészlet mellett köteles 120 hónap alatt visszafizetni, az iratok között egy ennek megfelelő tartalmú adatlap és kölcsönszerződés is található. Azonban ezt követően az I. rendű alperes jogelődje 2007. október 12. napján újabb elfogadó nyilatkozatot tett, melyben a 2 975 980 forintos kölcsön nyújtását továbbra is 120 hónapos futamidő, de 8,33 %-os ügyleti kamatláb és 36 614 forint havi törlesztőrészlet mellett vállalta. Ugyanezen kamatmérték került feltüntetésre a 2007. szeptember 22. napjára keltezett, de vélhetőleg ennél később kelt, a perben felperes által becsatolt, általa aláírt és irányadónak tekintett kölcsönszerződésen is, ezen feltételek tekintetében azon utólagos javítás nincs. Szintén 8,33 % induló kamatlábát rögzít a 2014. évi XL. törvény szerint készített részletes elszámolás is induló kamatlábként.

Az elfogadó nyilatkozatokban, aláírt szerződésben a havi törlesztőrészlet forintban kifejezett összege ugyan eltér, ez azonban sem a szerződés létre nem jöttét, sem érvénytelenségét nem okozza. A kölcsönszerződés devizaalapúságából következik ugyanis, hogy az adós a törlesztőrészlet esedékességekor a svájci frankban meghatározott törlesztőrészlet forint ellenértékét köteles teljesíteni, a felperes által havonta megfizetendő törlesztőrészlet forintban kifejezett összege a svájci frank árfolyamának megfelelően változik. Az elfogadó nyilatkozatokban, kölcsönszerződésben szereplő törlesztőrészlet forintban kifejezett összege egymástól ugyan eltér, de valamennyi a felperes által aláírt szerződésben meghatározott 250,92 svájci frank összegű törlesztőrészlet adott időpontban érvényes árfolyamon számított ellenértéke.

A felperes által is aláírt kölcsönszerződésből - az utólagos javítások figyelmen kívül hagyásával - egyértelműen megállapítható, hogy a felperes és I. rendű alperesi jogelőd abban állapodtak meg, hogy az I. rendű alperes 2 975 280 forint svájci frank alapú kölcsönt nyújt a felperes részére, aki azt 120 hónap alatt, évi 8,33 %-os ügyleti kamat mellett, havi 250,92 svájci frank összegű törlesztőrészletben köteles visszafizetni. Egyértelműen megállapítható az is, hogy a kamat változását a felek a három hónapos CHF LIBOR változásához kötötték. Az írásba foglalt szerződésen található utólagos kézírásos áthúzások, javítások a szerződés ezen elemeit nem érintették, az I. rendű alperes a kölcsön összegét ezek figyelembe vételével folyósította. Azt a felperes maga sem tette vitássá, hogy ezen kölcsönösszegre tartott igényt, amelyet 120 hónap alatt kívánt visszafizetni, tisztában volt azzal is, hogy a szerződés devizában lesz nyilvántartva, a kamat változása a svájci frank jegybanki alapkamatához igazodik. A szerződés 6. pontja a felek jogviszonyára valóban nem irányadó, azonban a szerződés lényeges tartalma tekintetében a felek között az akaratgyezyöség és így a kölcsönszerződés létrejötte is mindezek alapján aggály nélkül megállapítható.

A Ptk. 240. § (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják, bármely fél, így az I. rendű alperesi jogelőd által tett egyoldalú olyan módosítások, melyre a szerződés rendelkezései nem adtak felhatalmazást, ezért érvénytelenek.

Az I. rendű alperesi jogelőd nevében eljáró személy által eszközölt utólagos javítások vonatkozásában ugyanakkor az alábbiak rögzítése szükséges.

Devizaalapú szerződés esetén a kirovó pénznemben meghatározott összeg lerovó pénznemre való átszámítása - a felek eltérő megállapodásának hiányában - a Ptk. 231. § (2) bekezdése értelmében a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapul vételével történik, nem szükséges hogy a szerződéskötés napján éppen érvényes árfolyam nominális mértékét a felek szerződése tartalmazza, az átszámításra irányadó árfolyam bármikor pontosan meghatározható. Erre tekintettel a szerződésben adott napra érvényes árfolyamszint módosítása a szerződés létrejöttét, érvényességét nem érinti, a felek közötti elszámolás ettől függetlenül a szerződésben meghatározott, vagy a Ptk. 231. § (2) bekezdése szerinti árfolyamon történik.

A felek a kamat változását referencia-kamatlábhöz kötötték, referencia-kamatlábként a 3 hónapos CHF LIBOR-t kötötték ki, ezen megállapodásuk anélkül is érvényes, hogy az egyébként bármely időpontban pontosan meghatározható 3 hónapos CHF LIBOR adott időpontban érvényes nominális mértékét a szerződésben rögzítenék, ezért az annak körében tett utólagos módosításnak szintén nincs jelentősége sem a szerződés létrejöttét, sem érvényessége körében.

A teljes hiteldíj mutató a szerződés megkötésekor hatályos 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet 13. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottak szerint az aktuális feltételek, illetve a hatályos jogszabályok figyelembevételével számítandó, és a feltételek változása esetén a mértéke módosulhat. Ezért szintén nem érinti sem a szerződés létrejöttét, sem annak érvényességét, ha a szerződés megkötését követően a THM százalékos mértéke változik, és ezen megváltozott mértéket az egyik fél a korábban írásba foglalt szerződésen egyoldalúan feltünteti. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja csupán a THM százalékos mértéke feltüntetésének kötelezettségét írja elő, amennyiben a feltüntetett százalékos mérték nem a valóságnak megfelelő, az szintén nem okozza a szerződés létre nem jöttét, érvénytelenségét, egyéb feltételek fennállása esetén esetlegesen a szerződés megtámadására adhat alapot tévedés, illetőleg megtévesztés címén.

Sem a szerződés létrejöttét, sem annak érvényessége szempontjából nem bír jelentőséggel az sem, hogy a szerződésben a felek a valóságnak megfelelően tüntetik-e fel a fogyasztóval biztosítást kötő gazdasági társaságot. A felperes fellebbezéséhez csatolt iratok ezért nem hathattak ki a per elbírálására, azok ugyanakkor a 235. § (1) bekezdésében írt feltételek fennállása hiányában nem is voltak figyelembe vehetőek.

Szintén nem érinti a szerződés létrejöttét, de annak érvényességét sem, ha az írásba foglalt szerződés ténylegesen nem a keltezésében megjelölt napon jött létre a felek között.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan, az általánosan követett bírósági gyakorlattal egyezően rögzítette, hogy a képviseleti jog esetleges megsértése nem a szerződés létrejöttét, hanem annak érvényessége körében vizsgálendő. A szervezeti képviseletre, és az ügyleti képviseletre vonatkozó rendelkezések egymás mellett alkalmazandóak, az alperesi jogelőd nevében ezért a szerződés aláírására az erre ügynöki megállapodásban meghatalmazással rendelkező **M. A. Kft.** jogosult volt a Ptk. 219. § (1) bekezdése alapján. A becsatolt kölcsönszerződést a szerződés aláírására meghatalmazással rendelkező **M. A. Kft. (K. A.)** írta alá, a szerződésben azt is feltüntették, hogy a társaság az I. rendű alperesi jogelőd képviseletében jár el, így a szerződés alakilag érvényes. A per során beszerzett iratokból nem állapítható meg, a nyilvános cégből sem következik, hogy a szerződést ténylegesen **J. É.** a **M. A. Kft.** képviseletre jogosult munkavállalója volt, a perben az ügyleti képviselő alkalmazottjának szóló írásbeli felhatalmazás becsatolásra nem került. Amennyiben azonban a szerződést ténylegesen aláíró személy a kölcsönszerződés megkötésére a **M.**

A. Kft. részéről írásbeli felhatalmazással nem rendelkezett, úgy álképviselőnek minősül. Az álképviselő eljárását a képviselt személy a Ptk. 221. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel utólag is jóváhagyhatja, mely esetben úgy kell tekinteni, mintha az álképviselő szabályszerű meghatalmazással járt volna el. (EBD 2016.P.2.) A jóváhagyásra ráutaló magatartással is sor kerülhet, ilyen jóváhagyásnak tekintendő a szerződés alapján a kölcsönösszeg folyósítása is. Ekként az I. rendű alperes jogelődje **J. É.** eljárását jelen peres eljárást megelőzően ráutaló magatartással, míg a perben kifejezett nyilatkozatával jóváhagyta, ezért a szerződés létrejött és érvényes.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg továbbá, hogy az általános szerződési feltételek a peres felek szerződésének részévé váltak a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján. Ezen utóbbi rendelkezés értelmében ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon, az szükséges és egyben elégséges is, ha annak alkalmazója lehetővé teszi, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje és ezt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. Ilyen ráutaló magatartásnak minősül, ha az általános szerződési feltétel megismerését követően, illetőleg annak tudatában, hogy azt megismerheti, a fél a kölcsönszerződést megkötö, a kölcsönt igénybe veszi. A Ptk. 205/B. § (1) bekezdésben írt feltételek bizonyítása az általános szerződési feltétel alkalmazóját terheli, aki bizonyítási kötelezettségének akként is eleget tehet, hogy a fogyasztó erre vonatkozó nyilatkozatát a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésbe foglalja. Ennek megfelelően az I. rendű alperes jogelődje a felperes erre vonatkozó nyilatkozatát a kölcsönszerződés 7.2. pontjába foglalta, így az ÁSZF megismerhetőségéről és elfogadásáról maga a felperes nyilatkozott teljes bizonyító erejű magánokiratban. T. Z. T. Z. (J. É.) vallomása szerint a szerződés utolsó lapján feltüntetett mellékleteket ki kellett nyomtatni, azokat átadták az ügyfélnek, és azt kérték, hogy azok átnézése után írjon alá. Habár arra vonatkozóan pontosan nem tudott nyilatkozni, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódó iratokat, így az ÁSZF-et pontosan mikor nyomtatták ki, de biztosan állította, hogy az egész paksamétát átadták, és kérték az ügyfelet, hogy annak átnézése után írja alá az iratokat. A felperes írásba foglalt nyilatkozatával és a tanú fenti tartalmú vallomásával I. rendű alperes bizonyította, hogy az általános szerződési feltétel megismerésére a felperesnek lehetősége volt, ennek tudatában a szerződést megkötötte, az általános szerződési feltétel tehát a szerződés részét képezi. A felperes ezzel ellentétes hivatkozását a perben bizonyítani nem tudta.

A felperesnek a felek közötti kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmével, illetőleg a fellebbezésben e körben előadottakkal kapcsolatban az ítéletábra az alábbiakat rögzíti.

Nem vitathatóan a szerződés megkötése során az I. rendű alperes jogelődje külön okiratba foglalt, a szerződéstől elkülönült, írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatot nem készített. A más jogágak kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából azonban csak akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy pedig a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály a szerződés érvényességét sem kívánja megengedni (BDT2006. 1450, BDT2009. 2004.). A Hpt. a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat elmaradásához nem fűzi a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét, erre tekintettel a szerződés érvényességét annak hiánya nem érinti.

Külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában az vizsgálendő, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban elvárt tartalmú tájékoztatást az árfolyamkockázat körében a fogyasztó egyéb módon megkapta-e. Azt kell vizsgálni, hogy szerződés rendelkezései, a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának felső határa van.

Devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a felek között fennállt információs egyensúlyhiány kiegyenlítésére a szerződést kötő feleket a Ptk. 205. § (3) bekezdése szerint általában terhelő együttműködési kötelezettséget a Hpt. 203. § (6) bekezdése a fogyasztó javára kiegészíti. A fogyasztóval szerződő felet terhelő plusz tájékoztatási kötelezettség tartalmát a Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja adja meg akként, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

A kockázat valamely cselekvéssel, vállalkozással járó veszély, kár, anyagi veszteség lehetősége, az árfolyamkockázat nem más, mint azon lehetőség, hogy a szerződés kirovó pénznemének árfolyama a szerződés tartama alatt megváltozhat. A szerződés árfolyamváltozással összefüggő kockázata abban rejlik - és a Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja ezen kockázat feltárását írja elő - hogy az árfolyamváltozás hatására az adós fizetési kötelezettségei rá nézve hátrányosan is megváltozhatnak, az általa fizetendő törlesztőrészletek összege emelkedhet. A Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjának bíróságokra kötelező értelmezését adja a 6/2013. Polgári jogegységi határozat III. pontja akként, hogy a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás lehetséges mértékére, és nem kellett kiterjednie a kockázat reális voltára, valószínűségére sem. Ugyanezen keretben tartalmazza a fogyasztóval szerződő fél tájékoztatási kötelezettségét az Európai Unió Bírósága által C-186/16. szám alatt meghozott ítélet is, amelyben felhívott működési mechanizmusa a szerződésnek éppen az, hogy árfolyam változására az adós által fizetendő törlesztési kötelezettség mértéke is megnövekszik.

A szerződés részét képező általános szerződési feltétel 8. fejezete, annak 8/2. pontja éppen azt tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás folytán fellépő árfolyam-különbözetet az alperesi jogelőd a felperesre terheli, kiemeli, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az ügyfél köteles viselni. A pénzügyi intézet által adott tájékoztatásnak a korlátlan vagy felső határ nélküli kifejezést tartalmaznia nem szükséges, a szerződésből annak kell egyértelműen megállapíthatónak lennie, hogy bármilyen mértékű árfolyamváltozás és annak következménye a fogyasztót terheli. Azon rendelkezésből, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az adós köteles viselni, amennyiben a szerződés erre vonatkozó korlátot nem tartalmaz, egyértelműen, az átlag fogyasztó számára is világosan következik, hogy bármilyen mértékű változás következménye őt terheli. Ezen változás lehetséges mértékéről - ahogyan arra a 2/2014. Polgári jogegységi határozat is rámutat - a fogyasztóval szerződő félnek tájékoztatást adnia nem kellett, és nem is lehetett.

Az alperes által a szerződésben, az általános szerződési feltétel rendelkezései között adott tájékoztatás az árfolyamkockázat vonatkozásában megfelelt a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban írtaknak, abból az átlagos fogyasztó számára is felismerhető volt, hogy a konstrukció - jellegéből adódóan - magában hordozza annak lehetőségét, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása esetén a forintban megfizetendő törlesztőrészletek megemelkedhetnek, azaz tartalmaz egyfajta kockázatot, mely az adóst terheli.

Az írásba foglalt tájékoztatás mellett a felperes ezen körülményekről a szerződés megkötése során az alperes képviselőjében eljáró személyektől szóban is tájékoztatást kapott. P. A. tanú - akivel felperes saját előadása szerint is a kölcsön feltételeit megtárgyalta - állítása szerint elmondták az ügyfeleknek, hogy a svájci frank alapú szerződésnek van egy kockázata, a törlesztőrészlet vagy a fizetési kötelezettség változhat az árfolyam változására tekintettel. Vallomása szerint még ennek arányára is megpróbálta rávezetni az ügyfeleket, elmondva, hogy ha adott mértékben változik a svájci frank árfolyama, akkor az milyen arányban növelheti vagy csökkentheti a törlesztőrészletet. Az adott tájékoztatás mindig egyediesített volt. Állítása szerint egyébként egy 3-4 oldalas tájékoztatót is átadtak az ügyfeleknek, még az is szóba került, hogy mennyire kell emelkednie

esetleg a svájci frank árfolyamának, hogy utolérje az adott időben a forinthatelnél irányadó törlesztőrészletet.

A fenti tartalmú, írásban és szóban is elhangzott tájékoztatást a felperes is megértette, saját 2013. október hó 1. napján bíróság előtt tett nyilatkozata szerint tisztában volt azzal, hogy emelkedhet a fizetési kötelezettsége, illetőleg azt „a tőke tekintetében megnézve a svájci frank árfolyam változását követendőnek is tartotta”, saját maga is kiszámolta. Tudta, hogy az árfolyamváltozás miatt növekedhet a törlesztőrészlete, devizában lesz nyilvántartva a szerződés, az árfolyam változása befolyásolhatja a törlesztőrészlet összegét. A tanú által általánosságban elmondottak arról, hogy a tájékoztatást az ügyfelek nem értették, így jelen felperesre nem igaz.

Megjegyzni ugyanakkor az ítéletábra, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban foglaltakra is figyelemmel a tájékoztatás megfelelésége körében az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó mércéje alkalmazandó. Amennyiben az átlagos fogyasztó számára a tájékoztatás a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra tekintettel világos és érthető, a rendelkezés tisztességtelensége nem állapítható meg. Ahogyan arra a 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolása is rámutat, a Ptk. 4. § (1) bekezdése alapján a kölcsönvevőtől is elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza, és szükség esetén az egyes, általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen. Amennyiben tehát az átlagos fogyasztó számára világosnak és érthetőnek minősülő tájékoztatást a felperes mégsem értette volna meg, úgy elvárható volt, hogy további tájékoztatást kérjen.

Mindezekre tekintettel tehát az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperesi jogelőd nem szegte meg tájékoztatási kötelezettségét.

A felperes a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b), c) és d) pontjának sérelmére a fellebbezésében már nem hivatkozott, az ítéletábra e körben is osztotta az elsőfokú bíróság érveit.

Az ítéletábra alaptalannak találta a felperes másodlagos, a perköltség mérséklésére irányuló fellebbezési kérelmét is.

A Pp. 79. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perköltség összegét a fél által előadott és szükséghez képest igazolt adatok figyelembevételével állapítja meg, ha a fél a költségeket nem számította fel vagy nem igazolta, a bíróság a perköltséget a per egyéb adatai alapján hivatalból határozza meg.

Az alpereseket az elsőfokú eljárás során is jogi képviselő képviselte, a képviselő költsége az alpereseknél szükségszerűen felmerült. A fél a perben öt képviselő jogi képviselő díját választása szerint megbízási szerződés, vagy jogszabály - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet - szerint meghatározott összegben érvényesítheti. A rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint a munkadíj összege 10 000 000 forintot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10 000 forint. Az elsőfokú bíróság az általa pertárgyértékként figyelembe vett 845 476 forint 5 %-ában állapította meg az I. rendű alperest megillető ügyvédi munkadíj összegét, melynek mérséklésére az ítéletábra sem talált indokot. A II. rendű alperest illető ügyvédi munkadíjat pedig az elsőfokú bíróság a jogszabályi minimumhoz közeli összegben állapította meg. A peres eljárás több év óta folyamatban van, az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási eljárást folytatott le, az I., rendű alperes jogi képviselője több tárgyaláson megjelent, a jogi képviselők részletes előkészítő iratokat készítettek, a megállapított perköltség így az elvégzett ügyvédi munkával arányban áll.

Rámutat az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékét a ténylegesen megállapíthatónál alacsonyabb összegben határozta meg. Jelen per tárgyának értéke a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján ténylegesen nem a felperes által a szerződés létre nem jöttének vagy érvénytelenségének megállapítása esetére igényelt marasztalási összeg, hanem az alperesek által a

felperes vonatkozásában még nyilvántartott követelésnek és a felperes által igényelt marasztalási összegnek az együttese, mely alapján az elsőfokú bíróság által megállapítottnál magasabb összegű perköltség is megállapítható lett volna. Az elsőfokú bíróság ítéletét azonban e körben az alperesek részéről jogorvoslat nem érte, azonban erre tekintettel az alperesek javára fizetendő perköltség a rendelet alapján megállapíthatónál alacsonyabb összegben került meghatározásra, annak további mérséklése indokolatlan.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, a Pp. 78. § alapján köteles megfizetni az alperesek másodfokú eljárással felmerült költségét. Az ítélet tábla az alperesek javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, és (5) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte. E körben figyelemmel volt arra, hogy az I. rendű alperes jogi képviselője a másodfokú tárgyaláson megjelent, azonban a tárgyalást megelőzően írásbeli előkészítő iratot nem készített, a II. rendű alperes jogi képviselője a tárgyaláson nem jelent meg, és csupán egy rövid, jogi előadást nem tartalmazó írásbeli ellenkérelmet csatolt, a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételére nem került sor.

Debrecen, 2018. szeptember 13.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-